

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ГАЛУЗЕВЕ
МАШИНОБУДУВАННЯ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Галузеве машинобудування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 2 семестрі 2020-2021 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#)

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; колективи кафедр та ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій.

Всього опитані **45 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»), що склало **44,5%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

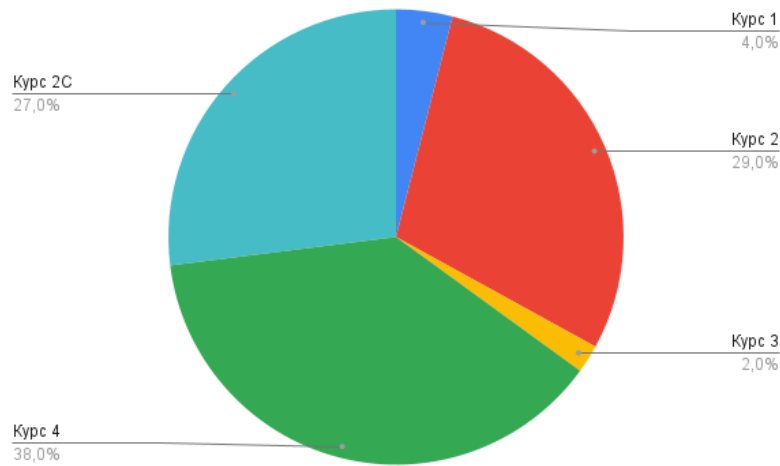

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низький; загалом низький; середній; загалом достатньо високий; дуже високий. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

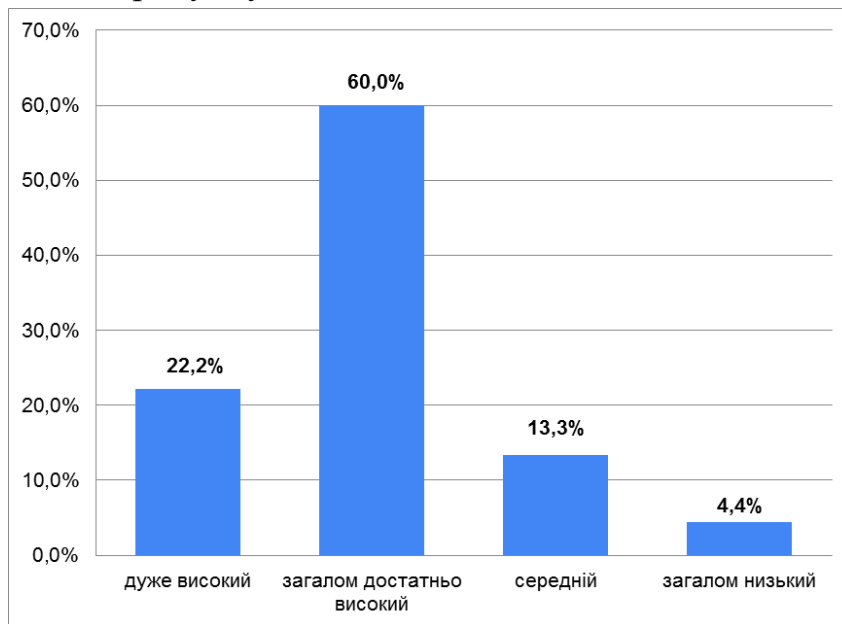

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже високий» 22,2% та «загалом достатньо високий» 60%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і студенти, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

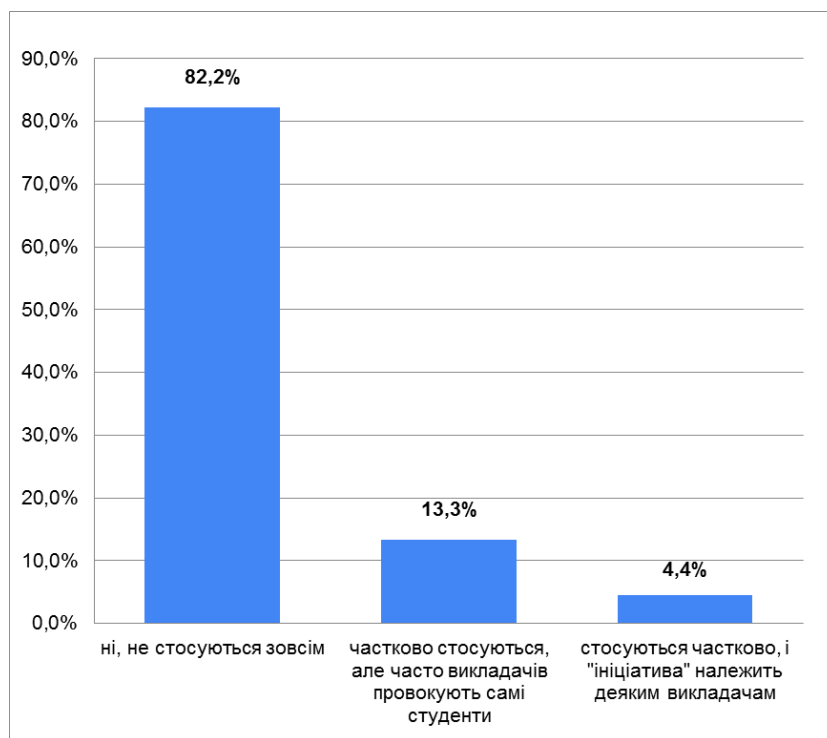

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 82,2 % «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти» 13,3% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Чи доводилось Вам особисто в цьому семестрі робити наступне...?*». Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- дарувати подарунки викладачам
- надавати викладачам на послуги кафедри
- купувати навчальні матеріали кафедри
- купувати реферат
- купувати курсову роботу
- купувати дипломну роботу
- платити гроші за оцінку
- платити за поселення у гуртожиток
- готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах
- завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

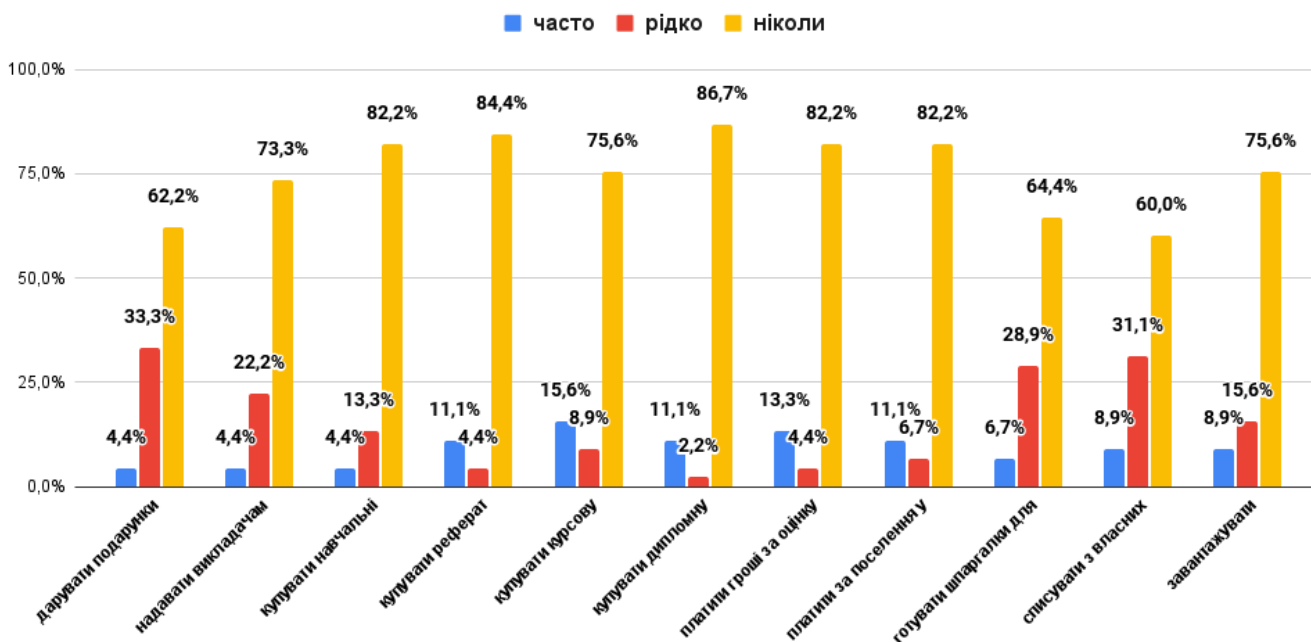

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому 75,4% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти (40,0%) вказали, що «часто» і «рідко» списувати з власних конспектів на контрольних заходах; 37,8% «часто» і «рідко» - дарували подарунки викладачам; 35,6% «часто» і «рідко» - готували шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК.

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Якщо Ви в цьому семестрі особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб вступити до ЗВО
- для того, щоб отримати потрібну оцінку
- для того, щоб не здавати лабораторні і практичні роботи
- для того, щоб не робити особисто курсову чи дипломну роботу
- це був «знак вдячності»
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача.

Дали відповідь на це запитання **20 (44,4%)** з **45** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб отримати потрібну оцінку; щоб не робити особисто курсову роботу; в «знак вдячності» 30 % та 20% щоб вступити до ЗВО (рис. 5).

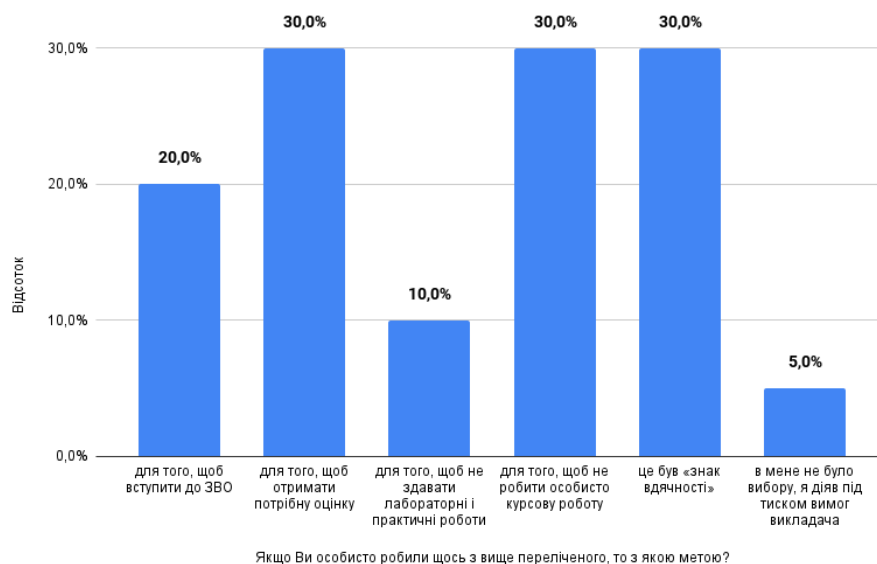

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від методистів, лаборантів тощо
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

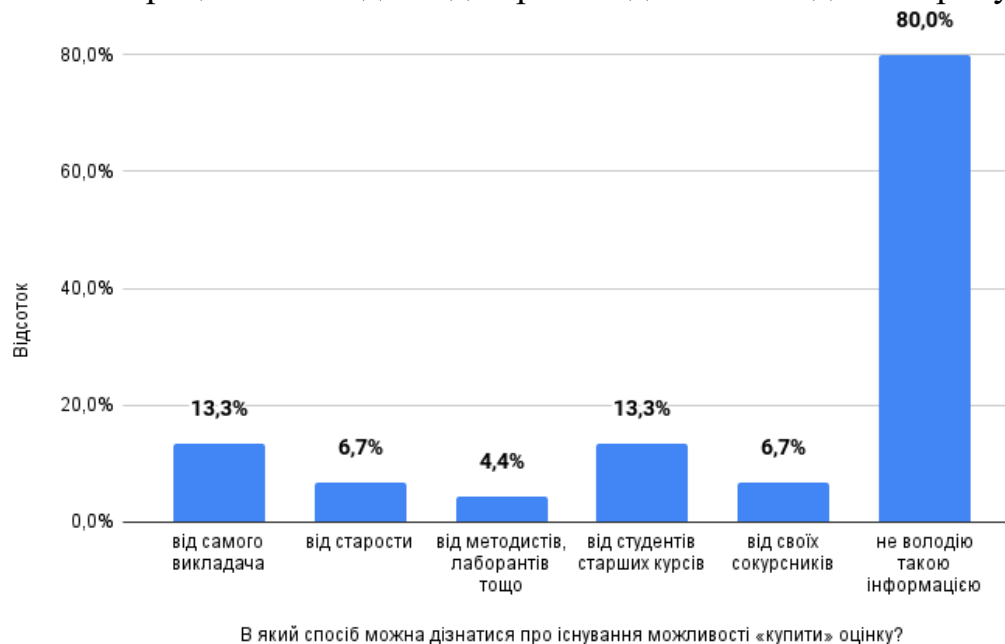

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 6 видно, що 80% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Оцініть як часто Вам в цьому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 7.

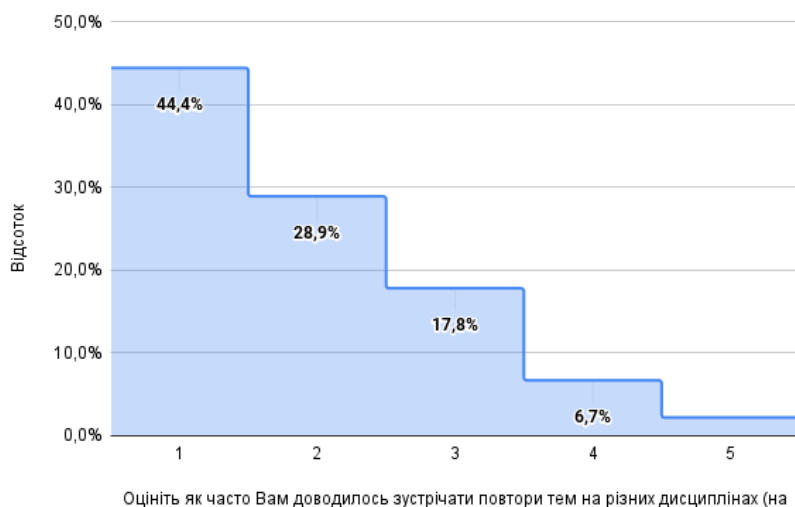

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 7 показує, що 44,4 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в цьому навчальному році та 28,9% «скоріш не доводилось».

7. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 86,7% (рис. 8).

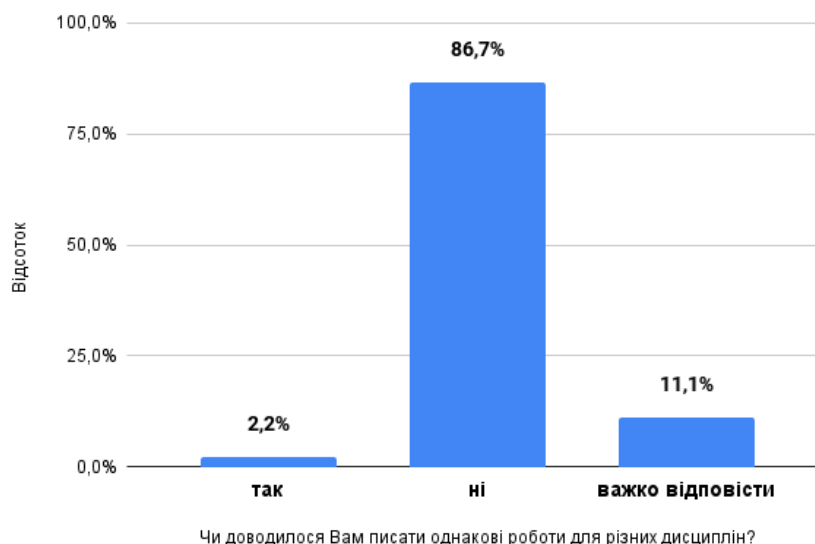

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

8. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 56% респондентів відповіли, що не доводилось, та 44%, відповідно, «так».

9. На питання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 64,4% як «помірне навантаження» та 17,8 % «скоріш надмірне» (рис. 9).

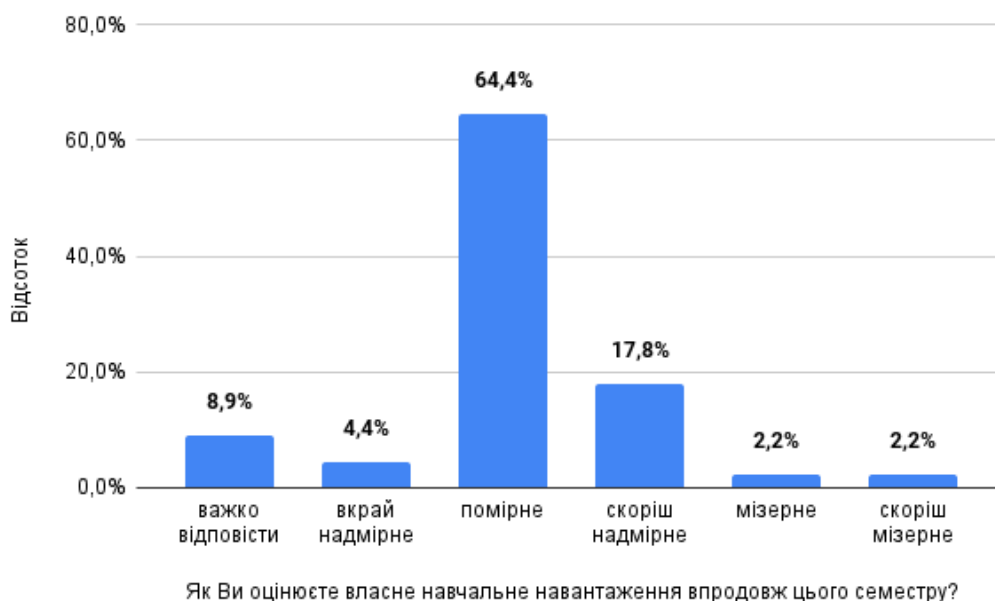

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

10. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Колективи яких кафедр, на Ваш погляд, є ВЗІРЦЕМ ДОБРОЧЕСНОСТІ та дотримання професійної етики?» (кількість відповідей не більше трьох). Дали відповіді 37 (82,2%) з 45 респондентів. Лідери серед кафедр за результатами опрацювання наведені на рисунку 10.

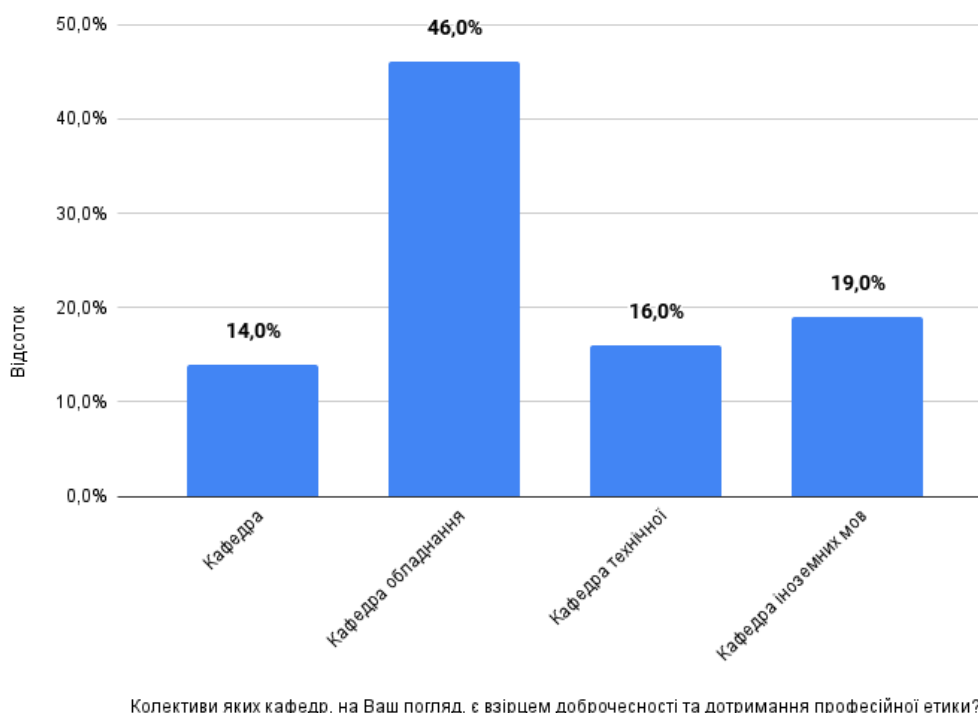

Рисунок 10 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз результатів опитування показує, що кафедру обладнання переробних і харчових виробництв ім. професора Ф.Ю. Ялпачика вказали 46% здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», як взірець доброчесності та дотримання професійної етики.

Висновки

За результатами оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за спеціальністю «Галузеве машинобудування», в якій прийняли участь 44,5% від загальної кількості здобувачів цієї освітньої програми, 95,5% респондентів вважає рівень якості освіти задовільним, високим або дуже високим. Проте, 4,4% опитаних бажають підвищити існуючий рівень освітніх послуг університету. Для цього пропонується продовжувати практику проведення семінарів науково-педагогічних працівників у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ для розширення можливостей використання викладачами сучасних педагогічних методів викладання і коректного спілкування зі студентами.

Аналіз результатів оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті показує, що 95,5% респондентів відповіли «ні, не стосуються зовсім» та «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти». Однак, 4,4% респондентів, визнають, що корупція має місце при навчанні в університеті з боку викладачів і студентів, тому пропонується й надалі продовжувати проводити заходи з інформування викладачів та студентів з Антикорупційною програмою ТДАТУ, Кодексом честі ТДАТУ та Законом України про запобігання корупції.

При більш докладному опитуванні виявилось, що в основному, явища недоброчесності стосуються подарунків викладачам, списування з власних конспектів на контрольних заходах, здача матеріалів, завантажених з мережі Internet, як власних. Причому 75,4% здобувачів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили, це задовільний результат, однак викладачам на заняттях слід частіше робити наголос на неприпустимості таких дій.

Серед тих, хто виконував недоброчесні вчинки, більшість респондентів характеризують свій мотив, як «знак вдячності», «для того, щоб отримати потрібну оцінку» та «для того, щоб вступити до ЗВО», а це означає, що деякі здобувачі погано проінформовані щодо дотримання норм доброчесності.

Щодо способів, якими можна дізнатись про можливість корупційних дій, то переважна більшість опитаних (80%) не володіє такою інформацією, отже не мають бажання порушувати норми доброчесності.

Аналіз результатів оцінки повторів тем на різних дисциплінах 73,3 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» та «скоріш не доводилось», що свідчить про дотримання норм доброчесності викладачами університету.

За результатами опитування щодо написання здобувачами вищої освіти однакових робіт для різних дисциплін, 86,7% респондентів відмітили, що ніколи не робили цього.

Таким чином використання навчальних матеріалів, які знаходяться у вільному доступі здобувачів вищої освіти: методичні розробки і посібники на сайтах кафедр, репозитарій ТДАТУ, освітній портал ТДАТУ, посилання на безплатні інформаційні сайти та ін. виявляються ефективним засобом для зниження можливих проявів недоброчесних вчинків.

В результаті аналіз опитування щодо прослуховування протягом навчального року курсу з академічного письма/академічної доброчесності показав, 44% опитуваних відмітили, що прослуховували такий курс, це означає, що потрібно продовжувати практику проведення семінарів та вебінарів з академічного письма/академічної доброчесності.

Також слід продовжувати такі заходи: регулярно, не менше 1 разу в семестр перед сесією проводити бесіди з питань доброчесності та недопустимості корупційних дій зі студентами груп, викладачами і допоміжним персоналом кафедр з обов'язковим підписанням відомості про ознайомлення; згідно «Антикорупційної програми ТДАТУ» не менше одного разу на рік здійснювати внутрішню оцінку корупційних ризиків в освітній діяльності; обов'язково ознайомлювати нових працівників із змістом Антикорупційної програми; проводити навчальні заходи з питань запобігання і протидії корупції; здійснювати антикорупційну перевірку ділових партнерів; забезпечити можливість повідомлення про виявлення ознак порушення Антикорупційної програми, ознак вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, а також конфіденційність таких повідомлень та захист викривачів; регулярно обговорювати принципи «Кодексу честі» ТДАТУ.

Щодо власного навчального навантаження впродовж цього семестру 64,4% респондентів відмітили, що мають помірне навчальне навантаження.

Загалом, моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за спеціальністю «Галузеве машинобудування» показав, що взірцем доброчесності та дотримання професійної етики у більшості опитаних здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» є випускова кафедра «Обладнання переробних і харчових виробництв ім. професора Ф.Ю. Ялпачика».

Гарант ОПП «Галузеве машинобудування»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
к.т.н., доцент

Надія ПАЛЯНИЧКА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР